

Nominasjon av Lofoten til Unescos verdensarvliste

Vedlegg:

24.03.2011	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet: Verdensarv som tema for kunnskapsinnhenting
04.05.2011	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet m.fl.:Nominasjon av Lofoten til Unescos verdensarvliste
27.04.2011	Møtebok fra Lofotrådet sak 13/11	Verdensarv – Oppfølging av prosess
23.05.2011	Møtebok fra Lofotrådet sak 23/11	Møte med Miljøvernministeren om verdensarv.

Kopi av plansjer fra PP i forbindelse med møtet 23. mai 2011 |
07.06.2011	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet: Verdensarv
09.06.2011	Møtebok fra Lofotrådet sak 32/11	Videreføring av prosess for søknad om verdensarvstatus
16.06. 2011	Lofotrådet: Brev til Miljøverndepartementet:	Videreføring av prosess for søknad om verdensarvstatus
14.07.2011	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet: Videreføring av søknadsprosess for Lofoten som verdensarvområde
07.09.2011	Møtebok fra Lofotrådet sak 48/11	Oppfølgende innsats – Verdensarv
23.11.2011	Møtebok fra Lofotrådet sak 59/11	Oppfølging – Verdensarvsøknad for Lofoten
07.12,2011	Lofotrådet: Brev til Miljøverndepartementet:	Oppfølging – Verdensarvsøknad fra Lofoten
23.02.2012	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet: Oppfølging – verdensarvsøknad fra Lofoten
01.03.2012	Lofotrådet: Brev til Miljøvernminister Erik Solheim,	Verdensarvsøknad for Lofoten – anmodning om møte om prosessen videre.
15.08.2012	Miljøverndepartementet	Brev til Lofotrådet: Lofoten som verdensarv m/vedlegg: Opplisting av krav
10.10.2013	Landbruksdepartementet	Brev til Lofotrådet: Lofoten som verdensarv – Landbruksnæringen
16.10.2013	Lofotrådsmøte Saksutredning sak 47/13	Verdensarv-Nomoinasjonsprosess

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Mottatt 28.03.11
Journ.nr. 58
Ark.nr. 190.2
Saksbeh.

Lofotrådet
Postboks 406
8376 Leknes

Deres ref

Vår ref

Dato

24 MAR 2011

Verdensarv som tema for kunnskapsinnhenting

Jeg viser til oppslag i Lofotposten de siste dagene om verdensarv som tema for kunnskapsinnhenting som nå skal igangsettes som oppfølging av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten.

Verdensarv vil være et selvsagt tema i denne utredningsfasen. Jeg vil derfor ta initiativ til et møte med Lofotrådet for å drøfte innhold og framdrift i den kunnskapsinnhenting som nå skal skje og da også de kunnskapsbehov som knytter seg til en eventuell verdensarvstatus. Departementet vil komme tilbake med tidspunkt og opplegg for et slikt møte så snart som mulig. Jeg ser fram til et godt samarbeid med Lofotrådet i denne saken.

Med hilsen

Erik Solheim

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Likelydende adressater:
Se adresseliste

Deres ref

Vår ref

Dato

04 MAI 2009

Nominasjon av Lofoten til Unescos verdensarvliste

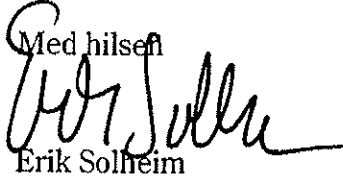
Jeg viser til tidligere kontakter om denne saken, blant annet under mitt besøk i Lofoten i fjor sommer. Jeg signaliserte den gangen åpenhet med hensyn til å se arbeidet med nominasjon av Lofoten til verdensarvlisten i sammenheng med arbeidet med å oppdatere forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. Samtidig var jeg tydelig på ønsket om at kommunene prioriterte arbeidet med verdensarvnominasjonen slik at nominasjonsdokumentet kunne bli ferdigstilt i samsvar med fremdriftsplanen, det vil si til kommende årsskifte.

Jeg er kjent med at det i arbeidet med å ferdigstille nominasjonsdokumentet for Lofoten i økende grad er stilt spørsmål om forholdet mellom denne prosessen og arbeidet med oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. Jeg har som sagt stor forståelse for kommunenes ønske om at disse prosessene må sees i sammenheng.

Arbeidet videre vil derfor bli lagt opp slik at man utsetter innsendelse av nominasjonsdokumentet til Unesco til kommunene er gitt anledning til å vurdere en søknad på bakgrunn av konklusjonene i arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. I tillegg skal nominasjonsdokumentet selvsagt høres med berørte statlige sektorer.

For å ha best mulig grunnlag for å vurdere utfallet av de to prosessene vil jeg igjen understreke behovet for å opprettholde fremdriftsplanen for arbeidet med å ferdigstille nominasjonsdokumentet.

Jeg ønsker dere lykke til med dette arbeidet.

Med hilsen

Erik Solheim

Kopi:
Direktoratet for naturforvaltning
Riksantikvaren
Lokalt sekretariat
Lofotrådet

Adresseliste:

Ordfører Arnfinn Ellingsen, Røst kommune

Ordfører Harald Adolfsen, Værøy kommune

Ordfører Geir Wulff-Nilsen, Moskenes kommune

Ordfører Stein Iversen, Flakstad kommune

Ordfører Jonny Finstad, Vestvågøy kommune

Ordfører Hugo Bjørnstad, Vågan kommune

MØTEBOK

Beh. organ	Møtedato	Sak nr	Saksbeh.	Arkiv nr.	Side
Lofotrådet	27.- 28.04.11	R 13/11	ak	190.2	1/5

VERDENSARV – OPPFØLGING AV PROSESS

- Vedlagte dokumenter:**
1. Brev fra miljøvernministeren
 2. Brev fra Icomos Norge

Saksopplysninger

Verdensarvprosessen ble stoppet i Lofotrådsmøte 4.september 2009, i påvente av stortingets/regjeringens behandling av Forvaltningsplanen for Lofoten/Barentshavet. I mars 2011 besluttet regjeringen et midlertidig vern mot oljeutvinning utenfor Lofoten/Vesterålen frem til 2013. På bakgrunn av dette er det nå ønsket i Lofotrådet om at saken om verdensarvstatus for Lofoten behandles på nytt.

Bakgrunn for saken

Prosessen

Arbeidet med verdensarvsøknad for Lofoten startet offisielt i august 2005, med oppstartsmøte på Reine i Lofoten, med daværende miljøvernminister Knut Arild Hareide tilstede. Prosjektleder for arbeidet var Gaute Sønstebo v/Direktoratet for naturforvaltning (DN) i samarbeid med Trond Taugbøl v/ Riksantikvaren (RA). Miljøverndepartementet (MD) var oppdragsgiver. Vestvågøy kommune var vertskap for lokalt sekretariat v/Kjersti Isdal.

Det ble gjennomført et forarbeid med innhenting av dokumentasjon og befaring med internasjonale eksperter (ICOMOS/IUCN), for å se på grunnlaget for å søke verdensarvstatus. I 2007 vedtok alle kommunene i Lofoten at man skulle utarbeide en felles søknad om verdensarvstatus, og ta denne opp til ny politisk behandling før en eventuell oversendelse til UNESCO.

Underveis i prosessen ble det avklart at man skulle se verdensarvutredningen i sammenheng med revidering av Helhetlig forvaltningsplan av det marine miljø i Barentshavet/Lofoten som var ventet våren 2010.

Lofotrådet vedtok høsten 2009 at man skulle avvente arbeidet med verdensarvsøknaden for å ha tilstrekkelig fokus på Forvaltningsplanen. Man var da i ferd med å sende utkastet til søknadsdokument på høring til alle kommunene, og dette ble stoppet. Miljøverndepartementet ba DN om å ferdiggjøre søknadsdokumentet så langt det lot seg gjøre ut fra det faglige bakgrunns materialet, og vente med de delene av søknaden krever lokalt arbeid/engasjement (forvalningsdelen). Et ukomplett utkast til søknadsdokument ble oversendt MD ved utgangen av 2009. Etter dette ble arbeidet med verdensarv lagt ned. Det er nå opp til Lofotrådet i samråd med Miljøverndepartementet om prosessen med verdensarv skal videreføres. En verdensarvsøknad er avhengig av lokal oppslutning.

Verdensarvverdiene

Unesco har definert 10 kriterier for hva som er verdensarv. Et verdensarv-område skal oppfylle ett eller flere kriterier, som viser at området har natur- eller kulturforhold som er unike i internasjonal sammenheng. Lofoten kan oppfylle 4 kriterier, 2 på kultur og 2 på natur (såkalt mixed-site):

- Kulturtradisjon
- Kulturlandskap
- Naturskjønnhet
- Biologisk mangfold

De viktigste elementene i dette er den storslåtte naturen, kombinert med den tusenårige tradisjonen med produksjon og handel med tørrfisk. Kombinasjonen av natur- og kulturarv i Lofoten er unik. Bare noen få områder i verden har oppnådd mixed-site status, og det vil være svært eksklusivt dersom Lofoten oppnår dette.

1) Kulturtradisjon-kriteriet (Unescos kriterie 3):

"Området skal være et unikt eller eksepsjonelt vitnesbyrd om en kulturell tradisjon eller sivilisasjon som er levende eller har forsvunnet"

- Produksjon og eksport av tørrfisk som en uavbrutt 1000-årig tradisjon
- Betydningen av skreifisket i Lofoten - sett i et internasjonalt perspektiv (bosettingshistorie, kulturutvikling, norsk økonomi og eksport).
- Lofotens identitet som det beste området i verden for tørrfiskproduksjon

Forvaltning: sikre at Lofotfisket og tørrfiskproduksjon opprettholdes

2) Kulturlandskaps-kriteriet (Unescos kriterie 5):

"Området skal være et fremstående eksempel på en tradisjonell bosetting og arealbruk (land og hav) som er representativ for en kultur eller menneskets samspill med naturen, spesielt når det trues på grunn av irreversible endringer"

- Det særegne kulturlandskapet som skreifisket i Lofoten har skapt (eks: fiskevær, fiskerbondemiljø, tørkeplasser for fisk, fiskerihavner)
- Sammenhengen mellom skreifisket og bosetting kan leses i landskapet, og viser en stor tidsdybde. Fiskeværene har vært og er i kontinuerlig utvikling.

Forvaltning: Ivareta et autentisk kulturlandskap.

3) Unescos kriterie 7 (naturskjønnhets-kriteriet):

"Området skal inneholde superlative naturfenomener eller områder med eksepsjonell naturskjønnhet eller estetisk betydning"

- Lofotens enestående naturskjønnhet!
- Naturfenomener som Lofotveggen og Moskstraumen
- Landskapskvalitetene som inspirasjonskilde for forfattere og kunstnere fra hele verden.

Forvaltning: Ivareta landskapets visuelle opplevelsesverdi.

4) Unescos kriterie 9 (biodiversitets-kriteriet):

Området skal være et fremstående eksempel som representerer betydningsfulle pågående økologiske og biologiske prosesser.

- Den unike kombinasjonen av økosystemer.
- Rikdommen i marin biodiversitet (den arktiske torskestammen) og mangfoldet av sjøfuglkolonier
- Tilstedeværelsen av verdens største kaldtvannskorallrev (utenfor Røst).

Forvaltning: Ivareta den marine biodiversiteten.

Særskilte problemstillinger

Er det særskilte spørsmål som trenger avklaring?

Olje og verdensarv

Kan oljeutvinning kan la seg kombinere inntil et verdensarvområde? Det er spesielt to forhold som vil være avgjørende i dette spørsmålet i Lofoten: faren for visuell og miljømessig forurensning. Det finnes eksempler på at det aksepteres oljeutvinning utenfor verdensarvområder (eks. Vadehavet).

- Kan man akseptere synlige oljeinstallasjoner inntil grensene av et verdensarvområde?
- Kan forurensningsfaren knyttet til oljeutvinning utgjøre en trussel mot det marine mangfoldet, den arktiske torskestammen, og dermed Lofotfisket?
- Kan man se for seg en kompromissløsning i forhold til olje og verdensarv?
- Vil en verdensarvstatus sette høyere krav til sikkerhet knyttet til oljevirkosomhet?

Vindkraft og verdensarv

Store installasjoner i landskapet som eksempelvis vindkraftanlegg har vært diskutert gjennom verdensarvprosessen. Det er vist aksept for planer om vindkraftanlegg på Røst, der behovet fiskerinæringen har for stabil strømtilførsel har veid tungt. Vindmøllepark på Gimsøy har vist seg mer problemfylt, og krever trolig at området tas ut av en verdensarvavgrensning.

Lokal arealforvaltning

Det trer ikke i kraft noe nytt lovverk som følge av en verdensarvstatus. Unesco forutsetter at statsparten (Norge) benytter det beste tilgjengelige nasjonale lovverket for arealforvaltning. Kommunene må foreta lokale verdivalg innen fremtidig areal- og ressursbruk. En må unngå en utvikling som kan skade de fantastiske natur- og kulturverdiene og vi må vise hvordan vi vil ta vare på arven.

- Naturvernloven er det riktige virkemidlet for å sikre naturverdier
- Kulturminneloven for tilsvarende kulturminneverdier
- Plan- og bygningsloven for verdier knyttet til øvrig areal

Lofoten har få verneområder, og her vil lokal forvaltning etter PBL (Plan- og bygningsloven) være viktig.

En god forvaltning av Plan- og bygningsloven er det viktigste måten for å ta vare på natur- og kulturarven i Lofoten, fordi vi snakker om innskriving av et aktivt og levende kulturlandskap. En bærekraftig vekst og næringsutvikling. Kommunenes arealplaner blir et viktig verktøy å styre etter.

Hva kan en verdensarvstatus bety for Lofoten?

På hvilken måte kan man best bruke mulighetene en verdensarvstatus kan gi? Det vil være viktig å definere hvilke behov man har for å kunne ivareta verdensarvverdiene.

- Økt fokus på fremtiden for kystfiskeriene, Lofotfisket og tørrfiskproduksjon?
- Flere kompetansearbeidsplasser knyttet til natur- og kulturverdiene?
- Matproduksjon og merkevarebygging?
- En eksklusiv internasjonal status, og et ekstra kvalitetsstempel til området?
- Økt stolthet over egen natur og kultur, sterkere identitet, attraktivitet?
- Økonomiske midler over statsbudsjettet til lokal forvaltning av verdensarvområder?

Mulig fremdrift

Hva gjenstår?

Det gjenstår en del arbeid i å definere fremtidig forvaltning av et mulig verdensarvområde. Dette er arbeid som må gjennomføres lokalt, og som vil involvere både politikere og øvrige interessegrupper. Det bør settes ned arbeidsgrupper som jobber med disse spørsmålene, før utkast til søknadsdokumenter sendes på høring til alle kommunene.

Viktige spørsmål:

- Hvilke behov (ressurser) bør man dekke i Lofoten for å kunne forvalte et fremtidig verdensarvområde på en god måte?
- Bør man kreve samkjøring mellom Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet i denne saken når det gjelder fremtiden til kystfiskeriene, Lofotfisket og fortsatt tørrfiskproduksjon?

Mål i fremdrift - prosess

Det kan være praktisk å se for seg en arbeidsprosess frem mot 2013, parallelt med at det foregår kunnskapsinnhenting knyttet til oppfølging av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Dette bør foregå som to parallelle prosesser, som kan dra nytte av hverandres kunnskapsinnhenting.

For å komme i gang med arbeidet må Lofotrådet ta saken opp igjen i samarbeid med Miljøverndepartementet.

I samråd med fungerende rådsleder anbefaler sekretariatet at Lofotrådet legger opp til følgende prosess:

1. Lofotrådet gjennomtar sine drøftinger og vurderinger av "Verdensarvsaka" i årsmøtet 28. april 2011. Regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", innleder om status og prosess.
2. Med utgangspunkt i miljøvernministerens brev av 24. mars 2011 tilrettelegges det for et møte med miljøvernministeren i løpet av mai 2011.
3. Lofotrådet avgir uttalelse i saka fra sitt møte 9-10. juni 2011.

LOFOTRÅDETS BEHANDLING

Kjersti Isdal, regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", orienterte om status og prosess.

Vedtak:

- *Lofotrådet gjenopptar sine drøftinger og vurderinger av "Verdensarvsaka" i årsmøtet 28. april 2011. Regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", innleder om status og prosess.*
- *Med utgangspunkt i miljøvernministerens brev av 24. mars 2011 tilrettelegges det for et møte med miljøvernministeren 23. mai 2011.*
- *Lofotrådet avgir uttalelse i saka fra sitt møte 9-10. juni 2011.*

Enstemmig vedtatt

Rett protokoll

Atle Kanstad
sekretariatsleder

MØTEBOK

Beh. organ	Møtedato	Sak nr	Saksbeh.	Arkiv nr.	Side
Lofotrådet	23.05.11	R 23/11	ak	190.2	1/1

MØTE MED MILJØVERNMINISTEREN OM VERDENSARV

Bakgrunn

Det vises til drøftinger i siste lofotrådsmøte og til saksdokumenter utsendt til siste lofotrådsmøte, bl.a. brev fra Miljøvernministeren.

LOFOTRÅDETS BEHANDLING

Møteprogram gjennomført:

- Åpning v rådsleder
- Orientering/innlegg v. Miljøvernministeren
- Dokument med momenter/krav fra Lofotrådet gjennomgått av rådsleder
- Plenumsdebatt

Saka følges opp med vedtak i Lofotrådets møte 9. og 10. juni 2011

Rett protokoll

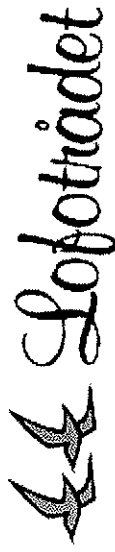
Atle Kanstad
Sekretariatsleder

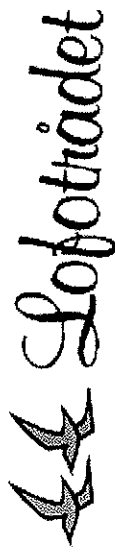
Møte med Miljøverndepartementet Svolveær 23. mai 2011

Momenter fra Lofotrådet debatt om ”Helhetlig forvaltningsplan”

- **Krav om konsekvensanalyse etter petroleumsloven Med** ”en vurdering av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsaktiviteten og mulig fare for forurensninger samt de økonomiske og sosiale virkninger som petroleumsvirksomheten kan ha.”
- ”en klar forutsetning fra Lofotrådet side at konsekvensanalysen skal inneholde samfunnsmessige vurderinger og innvirkning av petroleumsaktivitet på lokalsamfunn, herunder næringsliv og miljø og for befolkningen generelt.”
- ”Både det forhold at marine og næringsmessige ressurser er så sterkt konsentrert som utenfor Lofoten og Vesterålen og det forhold at ressursene er så nær mange lokalsamfunn og sterkt integrert i regionalt næringsliv og samfunnsliv tilsier en særlig aktpågivenhet for lokal og regional medinnflytelse, ringvirkninger og miljørisiko.”

- Rapporten som er utført av Asplan viak og Nordlandsforskning for Olje- og energidepartementet om ringvirkninger kan være et utgangspunkt for vurderinger, men bør følges opp med mer spesifikke beskrivelser som også kan tydeliggjøre ringvirkninger for de berørte regionene på en bedre måte. Dette arbeidet bør derfor følges opp og kunne tjene som en mulig anvisning for statlige myndigheter med innsats for å styre tilretteleggingen av ringvirkninger ved eventuell petroleumsinnsats i Lofoten og Vesterålen
- Momenter fra debatt og innspill om ”utslippsscenarioene” i rapporten fra faglig forum tilsier også i denne sammenheng at det utarbeides nye scenarier for oljekatastrofer som både har en større geografisk utstrekning og som omfatter tidevannsstrømmer og strandområder i Lofoten og Vesterålen. Anvendbarheten til hjelpemidler innen oljevernberedskap er også dratt i tvil. På dette felt må det videreføres en betydelig FOU-innsats og bringes fram pålitelig dokumentasjon.
- Uavhengig av åpning for petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, er Lofotrådet av den formening at oljevernberedskapen må styrkes betydelig i området. Det pågår allerede petroleumsvirksomhet like sør for Lofoten, og eventuelt utslipp fra dette området vil gjennom havstrømsføringer raskt kunne nå Vestfjorden som gyteområde for torsk samt sårbare attraktive kyst- og naturområder. I tillegg vil økt petroleumsvirksomhet nord for Lofoten medføre betydelig økt sjøverts transport av olje langs Lofoten, større risiko for utslipp fra skipsulykker og forurensing av kystområdene

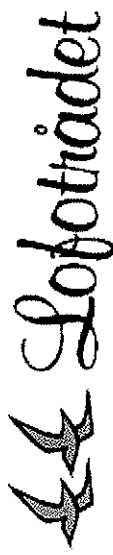

Analyser/utredninger Verdensarv Lofoten. Momenter – avklarende forutsetninger

- Egen utredning/kunnskapsinnhenting vedr. Lofoten som Verdensarvområde
- Hva kan en realisering av verdensarvstatus gi av volumøkning i besøk til Lofoten og hvordan kan en gå fram for at dette skal gi positiv regional utvikling og økt verdiskaping?
- Hva kan økt turistvolum gi av krav/belastning for samferdsel/infrastruktur og hvilke tiltak bør iverksettes?
- Beredskap som følge av økt petroleumsvirksomhet sør/nord for Lofoten?
- Hva kan økt turistvolum medføre av naturslitasje i utsatte områder og hvordan kan en motvirke dette?
- På hvilke felt kan en verdensarvstatus begrense annen næringsutvikling?

- Hvor går grensene/hvordan er mulighetene for ”samsistens” i forhold til petroleumsaktivitet og annen energisatsing, eksempelvis vindkraft, tidevannskraft?
- Lofoten er sårbar i el-forsyningssammenheng. Begrensning i alternativ energisatsing som følge av verdensarv? Statsnett må overta hovedkraftlinjen fra Kanstadbotn til Lofoten
- Hvordan kan regionen på best mulige måte rustes til å forvalte verdensarvstatusen på en god måte? Regionalt forvaltnings- og styringsansvar? (ressurser, organisatoriske/institusjonelle løsninger, etc.)?
- Hva er mulighetene for å få etablert løsninger for forskningsinnsats og frembringelse av ny kunnskap innen ”verdensarvtemaene” i et langsiktig perspektiv? Dokumentasjons- og forskningssenter i regionen en mulighet?

- Hvordan kan fiskeripolitiske rammevilkår og virkemidler tilpasses slik at: tørrfiskproduksjonen, ”levende” fiskevær/kystsamfunn, og det kystnære og sesongbaserte fisket med en aktiv kystflåte som er særpreget for regionen og inngår som forutsetning for verdensarvstatus, kan opprettholdes?
- Særskilt behov for samordning mellom ulike berørte departement/myndigheter og Lofoten i verdensarvprosessen

Lofotrådet forutsetter innledende tilbakemelding med avklaring fra Miljøverndepartementet vedr. rådets momenter innen 9 – 10. juni 2011, da Lofotrådet skal behandle videreføring av verdensarvprosessen

Lofotrådet 23.5.2011

Vågan kommune Vestvågøy kommune Flakstad kommune
Moskenes kommune Værøy kommune Røst kommune

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Lofotrådet
Postboks 406
8376 Leknes

Deres ref

Vår ref

Dato

07 JUNI 2011

Verdensarv

Jeg vil for det første takke for et veldig nyttig møte med Lofotrådet 25. mai i år hvor jeg fikk gode og konkrete innspill til prosessen omkring en mulig videreføring av arbeidet med en verdensarvnominasjon for Lofoten. Det er svært positivt at Lofotrådet igjen har satt verdensarv på dagsorden.

I den kunnskapsinnhenting som skal skje i kjølvannet av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten vil verdiskaping og lokalsamfunnsutvikling stå sentralt. I en slik sammenheng vil det også være naturlig å utrede de muligheter som kan følge av en eventuell verdensarvstatus. Som jeg signaliserte i møtet er jeg derfor positiv til å drøfte og gå nærmere inn i de problemstillingene som ble fremmet i møtet. De temaene og problemstillingene som ble presentert og overlevert i forbindelse med møtet er av ulik karakter og det er ikke mulig å gi eksakte svar på alle de spørsmål som er reist. Slik jeg vurderte det er imidlertid alle punktene relevante og interessante å se nærmere på i den fasen av arbeidet med kunnskapsinnhenting vi nå går inn. Jeg vil derfor ta initiativ til en prosess hvor vi gjennom ny kunnskapsinnhenting og sammenfatning av erfaringer fra andre verdensarvområder så langt som mulig kan gi svar på de problemstillingene Lofotrådet har tatt opp.

La meg allerede nå knytte noen generelle kommentarer til enkelte av problemstillingene:

Verdensarvstatus har i de fleste tilfeller stor betydning for reiselivet. Enkelte områder får en økning av besøkene på mange hundre prosent, andre langt mindre. Det er vanskelig å si noe eksakt for Lofoten som allerede i dag har stor tiltrekningskraft som

reisemål. Det er en økende oppmerksomhet rundt de utfordringer og muligheter verdensarvturismen representerer. Hvordan dette skal håndteres spesifikt for Lofoten må utredes nærmere i den fasen vi nå går inn i.

En eventuell verdensarvstatus innebærer ikke fastfrysing av dagens situasjon, men skal forvaltes som en ressurs for utvikling av området. Ny aktivitet og tiltak som bygger opp under de kriterier som begrunner innskrivingen er positiv og mulighetene her bør utredes nærmere i det videre arbeidet. Aktiviteter som kan ha negativ innvirkning på verdensarvverdiene er imidlertid mer problematisk. Hvilke aktiviteter det vil kunne være bør også utredes nærmere, det være seg petroleumsaktivitet og annen energisatsing som vindkraft og tidevannskraft.

Mange av de problemstillingene som reises, eksempelvis utvikling av fiskeriene berører andre departementers ansvarsområder. At forvaltning av verdensarv reiser utfordringer på tvers av departementene er en situasjon vi finner i flere av de eksisterende verdensarvområdene, f. eks. Vegaøyøan og Vestnorsk fjordlandskap. Her er det etablert en praksis for samarbeid mellom relevante departementer som bl. a. har resultert i at det årlig settes av tre millioner kroner over Landbruks- og matdepartementets budsjett til landbrukstiltak i verdensarvområdene.

Miljøverndepartementet har satt i gang et arbeid med en helhetlig politikk for verdensarven. Mange av de spørsmålene dere reiser vil bli behandlet i denne prosessen. Jeg ser et særlig behov for en forankring av verdensarvarbeidet i de berørte departementer, og en samordning mellom de berørte sektordepartementene og andre myndigheter er avgjørende. Arbeidet med en ny politikk vil bli slutført tidlig neste år.

Dersom Lofotrådet fatter et vedtak som innebærer et ønske om å gjenåpne søknadsprosessen vil problemstillingene dere har reist utredes ytterligere i prosessen omkring kunnskapsinnhenting. Muligheter i form av reiseliv og verdiskaping og eventuelle utfordringer som følge av dette, samt konsekvenser for fiskeri og annen næringsvirksomhet vil bli behandlet. I dette arbeidet vil selvsagt Lofotrådet og berørte direktorater inngå, men jeg må få lov til å komme mer konkret tilbake til hvordan et slikt arbeid vil bli organisert.

Jeg ser fram til et godt samarbeid med Lofotrådet i en mulig verdensarvprosess.

Med hilsen *Erik Solheim*

Erik Solheim

MØTEBOK

Beh. organ	Møtedato	Sak nr	Saksbeh.	Arkiv nr.	Side
Lofotrådet	9. - 10.6.11	R 32/11	ak		1/2

VIDEREFØRING AV BEHANDLINGSPROSESS FOR SØKNAD OM VERDENSARVSTATUS.

Sammendrag

Sekretariatet viser til orienteringer og drøftinger i Lofotrådsmøtene 28. April 2011 og 23. mai 2011, og avventer foreløpig svar fra Miljøvernministeren på Lofotrådets henvendelse som ble levert i møtet 23. mai. I kontakt med arbeidsutvalget tar vi sikte på å formulere forslag til vedtak før møtet på Røst. Med utgangspunkt i de orienteringer og drøftinger som har funnet sted i den seneste tid tolker sekretariatet det slik at et vedtak bør:

- Klargjøre et syn på gjenopptakelse av forberedelsene for verdensarvsøknad.
- Fremheve viktige tema og krav om kunnskapsinnhenting og konsekvensanalyser
- Uttrykke synspunkter på samarbeid og evt. videre prosess

Ettersendte saks kommentarer med forslag

Sekretariatet har ikke registrert svar på Lofotrådets henstilling/krav til miljøvernministeren. Fra møtet 23. mai. I tilfelle Lofotrådet vil fatte vedtak uavhengig av et slikt svar har vi utarbeidet et forslag til brev til Miljøvernministeren som kan sendes med kopi til Direktoratet for Naturforvaltning og kommunene i Lofoten. Vi har også forsøkt å fange opp forslaget fra rådmannen i Flakstad i et avsluttende avsnitt i brevet.

Sekretariatets forslag til brev:

Med bakgrunn i møtet mellom Miljøvernministeren og Lofotrådet 23. mai 2011 anbefaler Lofotrådet at prosessen for å forberede en søknad om verdensarvstatus for Lofoten gjenopptas.

Lofotrådet har en klar forståelse av at Miljøverndepartementet stiller seg positiv til å bistå slik at det kan bli gitt svar på spørsmål som regionen ønsker belyst og utredet i tilknytning til "Verdensarvprosjektet". Dette gjelder bl.a. konsekvenser i forhold til regionens infrastruktur, natur, reiselivs- og servicetilbud, utviklingsmulighetene en verdensarv kan gi og mulighetene for å kombinere ny energiproduksjon som olje/gass, vindkraft og tidevannskraft med en eventuell verdensarvstatus for regionen.

Lofotrådet vil også framheve behovet for interdepartemental kontakt og oppfølging der statlig politikk innen enkelte områder kan bidra til å svekke intensjonene for realiseringen av verdensarvstatusen. Eksempler kan være statlig fiskeripolitikk som rammer den karakteristiske kystnære fiskeriaktiviteten i regionen og hensynet til utvikling av en infrastruktur som kan bidra til positive ringvirkninger av en eventuell verdensarvstatus.

Lofotrådet er også positiv til å medvirke med innspill i prosessen for kunnskapsinnhenting i forhold til oppfølgingen av "Helhetlig forvaltningsplan". Både i denne sammenheng og i forhold til utredninger i tilknytning til verdensarv viser Lofotrådet til oversikten over aktuelle tema og krav som ble overlevert Miljøvernministeren i møtet 23. mai.

Rådet ser positivt på statsrådets forslag om organisert kontakt/oppfølging gjennom et felles forum.

Etter Lofotrådets vurdering tilsier både kompleksiteten i verdensarvprosjektet (omfatter en hel region, mange kommuner av ulik størrelse, både natur og kultur, vurderinger om konsekvenser og muligheter, m.m.) og betydningen av sterk lokal og regional forankring at det nå settes inn mer kapasitet i regionen. Dette kan gjøres ved å opprette et engasjement som tilknyttes regionrådes sekretariat og som finansieres av Miljøverndepartementet eller Direktoratet for naturforvaltning. Engasjementets funksjoner og oppgaver kan drøftes nærmere, men oppgaver knyttet til informasjonsformidling, regional/lokal forankring og koordineringsoppgaver vedrørende utredningsprosesser og planlegging bør inngå.

LOFOTRÅDETS BEHANDLING

Forslag fra rådsleder:

Videreføring av behandlingsprosess for søknad om verdensarvstatus

Enstemmig vedtak i Lofotrådsmøte 09.06.11

Det vises til brev fra Miljøvernministeren av 07.06.11.

1. Konklusjon
Lofotrådet vedtar at søknadsprosess verdensarv Lofoten gjenopptas.
2. Lofotrådet krever at rådets avklarende forutsetninger overfor Miljøverndepartementet, vedtatt og overlevert Miljøvernministeren i lofotrådsmøte 23.05.11 etterkommes.
3. Lofotrådet ber om at det opprettes engasjement som tilknyttes regionrådes sekretariat og som finansieres av Miljøverndepartementet eller Direktoratet for naturforvaltning.
4. Lofotrådet forutsetter å bli representert i et tverretattlig samarbeidsforum for realisering av verdensarv Lofoten.
5. Lofotrådets arbeidsutvalg bes forberede engasjementsomfang og intern prosess i Lofoten.

Vedtak

Rådsleders forslag enstemmig vedtatt

Rett protokoll

Atle Kanstad
Sekretariatsleder

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Leknes 17.06.11

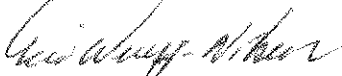
Videreføring av behandlingsprosess for søknad om verdensarvstatus

Enstemmig vedtak i Lofotrådsmøte 09.06.11

Det vises til brev fra Miljøvernministeren av 07.06.11.

1. Konklusjon
Lofotrådet vedtar at søknadsprosess verdensarv Lofoten gjenopptas.
2. Lofotrådet krever at rådets avklarende forutsetninger overfor Miljøverndepartementet, vedtatt og overlevert Miljøvernministeren i lofotrådsmøte 23.05.11 etterkommes.
3. Lofotrådet ber om at det opprettes engasjement som tilknyttes regionrådets sekretariat og som finansieres av Miljøverndepartementet eller Direktoratet for naturforvaltning.
4. Lofotrådet forutsetter å bli representert i et tverretatlig samarbeidsforum for realisering av verdensarv Lofoten.
5. Lofotrådets arbeidsutvalg bes forberede engasjementsomfang og intern prosess i Lofoten.

Med hilsen
Lofotrådet

Geir Wulff Nilsen
fungerende rådsleder

Kopi: Direktoratet for Naturforvaltning

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Mottatt 15.7.11
Journ.nr. _____
Ark.nr. _____
Saksbeh. _____

Lofotrådet
Postboks 406
8376 Leknes

Deres ref

Vår ref

Dato

14 JUL 2011

Videreføring av søknadsprosess for Lofoten som verdensarvområde

Jeg takker for brev fra Lofotrådet av 17. juni 2011 med Lofotrådets enstemmige vedtak om å gjenoppta søknadsprosessen for Lofoten som verdensarv. Jeg er glad for dette vedtaket og ser fram til videre arbeid med saken.

Når det gjelder de krav og forutsetninger som er knyttet til vedtaket fra Lofotrådet, viser jeg til mitt brev av 7. juni 2011. Her framgår det blant annet at det vil være naturlig å utrede de muligheter som kan følge av en eventuell verdensarvstatus for Lofoten i den kunnskapsinnhenting som skal skje i kjølvannet av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten. Det vil bli lagt opp til involvering av lokale og regionale myndigheter og interessegrupper når temaene for kunnskapsinnhenting skal fastsettes. Departementene vil komme tilbake med informasjon om kunnskapsinnhenting høsten 2011.

Jeg vil benytte anledningen til å ønske dere alle en god sommer.

Med hilsen

Erik Solheim

MØTEBOK

Beh. organ	Møtedato	Sak nr	Saksbeh.	Arkiv nr.	Side
Lofotrådet	7.9.2011	48/11	ak		1/1

OPPFØLGENDE INNSATS – VERDENSARV

Tatt opp som initiativ fra ordføreren på Røst. Bl.a. henvisning til innspill fra forskningsprosjekt.

LOFOTRÅDETS BEHANDLING

Flere tema drøftet, bl.a.:

- Framdrift og tidsrammer for søknad om verdensarvstatus
- Å ha et helhetlig perspektiv på verdensarv, i sammenheng med kunnskapsinnhenting for oppfølging av St.meld.10 eller et mer avgrenset perspektiv.
- Lofotrådets krav til Miljøvernministeren om konsekvensanalyse av verdensarv
- Oppfølgingsinnsats i forhold til Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning
- Behovet for å styrke sekretær- og prosjektkapasiteten regionalt i tilknytning til verdensarvprosjektet og behovet for videre arbeid med spørsmål som må avklares lokalt/i regionen.

Enstemmig vedtak:

Lofotrådet arbeider videre med de berørte problemstillingene, i tråd med rådets tidligere beslutninger, og ber sekretariatet gi en sammenfatning av prosess og problemstillinger til neste møte.

Rett protokoll

Atle Kanstad
sekretariatsleder

MØTEBOK

Beh. organ	Møtedato	Sak nr	Saksbeh.	Arkiv nr.	Side
Lofotrådet	23.11.2011	59/11	ak		1/6

OPPFØLGING – VERDENSARVSØKNAD FOR LOFOTEN

Sammendrag

Kapasitet, kommunevalg og andre praktiske forhold har begrenset framdriften i Lofotrådets involvering for oppfølging i saka den seneste tiden. De aktuelle spørsmål og problemstillinger som inngår er også komplekse og fordrer videre drøftinger og avklaringer. Sekretariatet skal etter beste evne forsøke å bidra i tråd med Lofotrådets bestillinger fra møtene i juni og september, men vil være nødt til å ettersende sine bidrag.

Siden så vidt mange av Lofotrådets representanter er nye og ikke har deltatt i drøftingene om verdensarv gjengir vi vedtaket fra Lofotrådets møte i juni 2011 og fra september 2011 og vi vedlegger også den skriftlige orienteringen som ble gitt fra den regionale sekretæren for "verdensarvprosjektet" til Lofotrådets møte i april 2011.

Vedtak i Lofotrådets møte 09.06.11 (sak 32/11)

Videreføring av behandlingsprosess for søknad om verdensarvstatus

Enstemmig vedtak i Lofotrådsmøte 09.06.11

Det vises til brev fra Miljøvernministeren av 07.06.11.

1. Konklusjon
Lofotrådet vedtar at søknadsprosess verdensarv Lofoten gjenopptas.
2. Lofotrådet krever at rådets avklarende forutsetninger overfor Miljøverndepartementet, vedtatt og overlevert Miljøvernministeren i lofotrådsmøte 23.05.11 etterkommes.
3. Lofotrådet ber om at det opprettes engasjement som tilknyttes regionrådets sekretariat og som finansieres av Miljøverndepartementet eller Direktoratet for naturforvaltning.
4. Lofotrådet forutsetter å bli representert i et tverretatlig samarbeidsforum for realisering av verdensarv Lofoten.
5. Lofotrådets arbeidsutvalg bes forberede engasjementsomfang og intern prosess i Lofoten.

Vedtak

Rådsleders forslag enstemmig vedtatt

Vedtak i Lofotrådets møte 07.09.11 (sak 48/11)

Flere tema drøftet, bl.a.:

- Framdrift og tidsrammer for søknad om verdensarvstatus
- Å ha et helhetlig perspektiv på verdensarv, i sammenheng med kunnskapsinnhenting for oppfølging av St.meld.10 eller et mer avgrenset perspektiv.
- Lofotrådets krav til Miljøvernministeren om konsekvensanalyse av verdensarv
- Oppfølgingsinnsats i forhold til Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning
- Behovet for å styrke sekretær- og prosjektkapasiteten regionalt i tilknytning til verdensarvprosjektet og behovet for videre arbeid med spørsmål som må avklares lokalt/i regionen.

Enstemmig vedtak:

Lofotrådet arbeider videre med de berørte problemstillingene, i tråd med rådets tidligere beslutninger, og ber sekretariatet gi en sammenfatning av prosess og problemstillinger til neste møte.

Orientering til Lofotrådets møte 28.04.11 fra regional sekretær for "verdensarvprosjektet" (sak 13/11)

VERDENSARV – OPPFØLGING AV PROSESS

Vedlagte dokumenter:

1. Brev fra miljøvernministeren
2. Brev fra Icomos Norge

Saksopplysninger

Verdensarvprosessen ble stoppet i Lofotrådsmøte 4.september 2009, i påvente av stortingets/regjeringens behandling av Forvaltningsplanen for Lofoten/Barentshavet. I mars 2011 besluttet regjeringen et midlertidig vern mot oljeutvinning utenfor Lofoten/Vesterålen frem til 2013. På bakgrunn av dette er det nå ønsket i Lofotrådet om at saken om verdensarvstatus for Lofoten behandles på nytt.

Bakgrunn for saken

Prosesen

Arbeidet med verdensarvsøknad for Lofoten startet offisielt i august 2005, med oppstartsmøte på Reine i Lofoten, med daværende miljøvernminister Knut Arild Hareide tilstede. Prosjektleder for arbeidet var Gaute Sønstebo v/Direktoratet for naturforvaltning (DN) i samarbeid med Trond Taugbøl v/ Riksantikvaren (RA). Miljøverndepartementet (MD) var oppdragsgiver. Vestvågøy kommune var vertskap for lokalt sekretariat v/Kjersti Isdal.

Det ble gjennomført et forarbeid med innhenting av dokumentasjon og befaring med internasjonale eksperter (ICOMOS/IUCN), for å se på grunnlaget for å søke verdensarvstatus. I 2007 vedtok alle kommunene i Lofoten at man skulle utarbeide en felles søknad om verdensarvstatus, og ta denne opp til ny politisk behandling før en eventuell oversendelse til UNESCO.

Underveis i prosessen ble det avklart at man skulle se verdensarvutredningen i sammenheng med revidering av Helhetlig forvaltningsplan av det marine miljø i Barentshavet/Lofoten som var ventet våren 2010.

Lofotrådet vedtok høsten 2009 at man skulle avvente arbeidet med verdensarvsøknaden for å ha tilstrekkelig fokus på Forvaltningsplanen. Man var da i ferd med å sende utkastet til søknadsdokument på høring til alle kommunene, og dette ble stoppet. Miljøverndepartementet ba DN om å ferdiggjøre søknadsdokumentet så langt det lot seg gjøre ut fra det faglige bakgrunns materialet, og vente med de delene av søknaden krever lokalt arbeid/engasjement (forvaltningsdelen). Et ukomplett utkast til søknadsdokument ble oversendt MD ved utgangen av 2009. Etter dette ble arbeidet med verdensarv lagt ned. Det er nå opp til Lofotrådet i samråd med Miljøverndepartementet om prosessen med verdensarv skal videreføres. En verdensarvsøknad er avhengig av lokal oppslutning.

Verdensarvverdiene

Unesco har definert 10 kriterier for hva som er verdensarv. Et verdensarv-område skal oppfylle ett eller flere kriterier, som viser at området har natur- eller kulturforhold som er unike i internasjonal sammenheng. Lofoten kan oppfylle 4 kriterier, 2 på kultur og 2 på natur (såkalt mixed-site):

- Kulturtradisjon
- Kulturlandskap
- Naturskjønnhet
- Biologisk mangfold

De viktigste elementene i dette er den storslåtte naturen, kombinert med den tusenårige tradisjonen med produksjon og handel med tørrfisk. Kombinasjonen av natur- og kulturarv i Lofoten er unik. Bare noen få områder i verden har oppnådd mixed-site status, og det vil være svært eksklusivt dersom Lofoten oppnår dette.

1) Kulturtradisjon-kriteriet (Unescos kriterie 3):

"Området skal være et unikt eller eksepsjonelt vitnesbyrd om en kulturell tradisjon eller sivilisasjon som er levende eller har forsvunnet"

- Produksjon og eksport av tørrfisk som en uavbrutt 1000-årig tradisjon
- Betydningen av skreifisket i Lofoten - sett i et internasjonalt perspektiv (bosettingshistorie, kulturutvikling, norsk økonomi og eksport).
- Lofotens identitet som det beste området i verden for tørrfiskproduksjon

Forvaltning: sikre at Lofotfisket og tørrfiskproduksjon opprettholdes

2) Kulturlandskaps-kriteriet (Unescos kriterie 5):

"Området skal være et fremstående eksempel på en tradisjonell bosetting og arealbruk (land og hav) som er representativ for en kultur eller menneskets samspill med naturen, spesielt når det trues på grunn av irreversible endringer"

- Det særegne kulturlandskapet som skreifisket i Lofoten har skapt (eks: fiskevær, fiskerbondemiljø, tørkeplasser for fisk, fiskerihavner)
- Sammenhengen mellom skreifisket og bosetting kan leses i landskapet, og viser en stor tidsdybde. Fiskeværene har vært og er i kontinuerlig utvikling.

Forvaltning: Ivareta et autentisk kulturlandskap.

3) Unescos kriterie 7 (naturskjønnhets-kriteriet):

"Området skal inneholde superlative naturfenomener eller områder med eksepsjonell naturskjønnhet eller estetisk betydning"

- Lofotens enestående naturskjønnhet!
- Naturfenomener som Lofotveggen og Moskstraumen
- Landskapskvalitetene som inspirasjonskilde for forfattere og kunstnere fra hele verden.

Forvaltning: Ivareta landskapets visuelle opplevelsesverdi.

4) Unescos kriterie 9 (biodiversitets-kriteriet):

Området skal være et fremstående eksempel som representerer betydningsfulle pågående økologiske og biologiske prosesser.

- Den unike kombinasjonen av økosystemer.
- Rikdommen i marin biodiversitet (den arktiske torskestammen) og mangfoldet av sjøfuglkolonier
- Tilstedeværelsen av verdens største kaldtvannskorallrev (utenfor Røst).

Forvaltning: Ivareta den marine biodiversiteten.

Særskilte problemstillinger

Er det særskilte spørsmål som trenger avklaring?

Olje og verdensarv

Kan oljeutvinning kan la seg kombinere inntil et verdensarvområde? Det er spesielt to forhold som vil være avgjørende i dette spørsmålet i Lofoten: faren for visuell og miljømessig forurensning. Det finnes eksempler på at det aksepteres oljeutvinning utenfor verdensarvområder (eks. Vadehavet).

- Kan man akseptere synlige oljeinstallasjoner inntil grensene av et verdensarvområde?
- Kan forurensningsfaren knyttet til oljeutvinning utgjøre en trussel mot det marine mangfoldet, den arktiske torskestammen, og dermed Lofotfisket?
- Kan man se for seg en kompromissløsning i forhold til olje og verdensarv?
- Vil en verdensarvstatus sette høyere krav til sikkerhet knyttet til oljevirkosomhet?

Vindkraft og verdensarv

Store installasjoner i landskapet som eksempelvis vindkraftanlegg har vært diskutert gjennom verdensarvprosessen. Det er vist aksept for planer om vindkraftanlegg på Røst, der behovet fiskerinæringen har for stabil strømtilførsel har veid tungt. Vindmøllepark på Gimsøy har vist seg mer problemfylt, og krever trolig at området tas ut av en verdensarvavgrensning.

Lokal arealforvaltning

Det trer ikke i kraft noe nytt lovverk som følge av en verdensarvstatus. Unesco forutsetter at statsparten (Norge) benytter det beste tilgjengelige nasjonale lovverket for arealforvaltning. Kommunene må foreta lokale verdivalg innen fremtidig areal- og ressursbruk. En må unngå en utvikling som kan skade de fantastiske natur- og kulturverdiene og vi må vise hvordan vi vil ta vare på arven.

- Naturvernloven er det riktige virkemidlet for å sikre naturverdier
- Kulturminneloven for tilsvarende kulturminneverdier
- Plan- og bygningsloven for verdier knyttet til øvrig areal

Lofoten har få verneområder, og her vil lokal forvaltning etter PBL (Plan- og bygningsloven) være viktig.

En god forvaltning av Plan- og bygningsloven er det viktigste måten for å ta vare på natur- og kulturarven i Lofoten, fordi vi snakker om innskriving av et aktivt og levende kulturlandskap. En bærekraftig vekst og næringsutvikling. Kommunenes arealplaner blir et viktig verktøy å styre etter.

Hva kan en verdensarvstatus bety for Lofoten?

På hvilken måte kan man best bruke mulighetene en verdensarvstatus kan gi? Det vil være viktig å definere hvilke behov man har for å kunne ivareta verdensarvverdiene.

- Økt fokus på fremtiden for kystfiskeriene, Lofotfisket og tørrfiskproduksjon?
- Flere kompetansearbeidsplasser knyttet til natur- og kulturverdiene?
- Matproduksjon og merkevarebygging?
- En eksklusiv internasjonal status, og et ekstra kvalitetsstempel til området?
- Økt stolthet over egen natur og kultur, sterkere identitet, attraktivitet?
- Økonomiske midler over statsbudsjettet til lokal forvaltning av verdensarvområder?

Mulig fremdrift

Hva gjenstår?

Det gjenstår en del arbeid i å definere fremtidig forvaltning av et mulig verdensarvområde. Dette er arbeid som må gjennomføres lokalt, og som vil involvere både politikere og øvrige interessegrupper. Det bør settes ned arbeidsgrupper som jobber med disse spørsmålene, før utkast til søknadskommunikater sendes på høring til alle kommunene.

Viktige spørsmål:

- Hvilke behov (ressurser) bør man dekke i Lofoten for å kunne forvalte et fremtidig verdensarvområde på en god måte?
- Bør man kreve samkjøring mellom Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet i denne saken når det gjelder fremtiden til kystfiskeriene, Lofotfisket og fortsatt tørrfiskproduksjon?

Mål i fremdrift - prosess

Det kan være praktisk å se for seg en arbeidsprosess frem mot 2013, parallelt med at det foregår kunnskapsinnhenting knyttet til oppfølging av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Dette bør foregå som to parallelle prosesser, som kan dra nytte av hverandres kunnskapsinnhenting.

For å komme i gang med arbeidet må Lofotrådet ta saken opp igjen i samarbeid med Miljøverndepartementet.

I samråd med fungerende rådsleder anbefaler sekretariatet at Lofotrådet legger opp til følgende prosess:

1. Lofotrådet gjenopptar sine drøftinger og vurderinger av "Verdensarvsaka" i årsmøtet 28. april 2011. Regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", innleder om status og prosess.
2. Med utgangspunkt i miljøvernministerens brev av 24. mars 2011 tilrettelegges det for et møte med miljøvernministeren i løpet av mai 2011.
3. Lofotrådet avgir uttalelse i saka fra sitt møte 9-10. juni 2011.

LOFOTRÅDETS BEHANDLING

Kjersti Isdal, regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", orienterte om status og prosess.

Vedtak:

- *Lofotrådet gjenopptar sine drøftinger og vurderinger av "Verdensarvsaka" i årsmøtet 28. april 2011. Regional sekretær for "Verdensarvprosjektet", innleder om status og prosess.*
- *Med utgangspunkt i miljøvernministerens brev av 24. mars 2011 tilrettelegges det for et møte med miljøvernministeren 23. mai 2011.*
- *Lofotrådet avgir uttalelse i saka fra sitt møte 9-10. juni 2011.*

Enstemmig vedtatt

Miljøverndepartementet
Pb 8013 Dep
0030 Oslo

Storgata 37
Postboks 406, 8376 Leknes
Bankgiro 4550.19.02113
Tlf: 76 05 43 70 - Fax: 76 05 43 79
Mob. 95 88 82 50
Org.nr. 971 396 679
E-post: post@lofotradet.no
Internettadr. lofotradet.no

Leknes 7.12.2011

OPPFØLGING – VERDENSARVSØKNAD FRA LOFOTEN

Enstemmig vedtak fra Lofotrådsmøte 23.11.11:

Lofotrådet ber Miljøverndepartementet om snarlig tilbakemelding på fremdriftsplan ift. Lofotrådets vedtak 9. juni om Verdensarv og konsekvensutredning for denne.

Med vennlig hilsen
Lofotrådet

sign

Lillian Rasmussen
Leder

Atle Kanstad
Sekretariatsleder

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

24.2.12

Lofotrådet
Postboks 406
8376 LEKNES

Deres ref

Vår ref
200500390-/BHA

Dato
23 FEB. 2012

Oppfølging - verdensarvsøknad fra Lofoten

Vi viser til henvendelse av 7. desember 2011 om saken. I møte 23. nov 2011 fattet Lofotrådet et vedtak hvor det etterspørres en tilbakemelding på videre fremdrift ift Lofotrådets vedtak av 9. juni 2011 om verdensarv og konsekvensutredning for denne.

Det er ennå ikke tatt endelig stilling til spørsmålet om nominasjonsprosessen for Lofoten som verdensarv skal tas opp igjen eller ikke. Dersom det blir besluttet å gjenoppta nominasjonsprosessen vil vi umiddelbart komme tilbake til spørsmålet om videre fremdrift av arbeidet og på hvilken måte de forutsetninger som lå til grunn for Lofotrådets vedtak av 9. juni 2011 i tilfelle kan bli fulgt opp.

Vi beklager at det har tatt noe tid å besvare Lofotrådets henvendelse.

Med hilsen

Einar Holtane
ekspedisjonssjef

Berit Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Storgata 37
Postboks 406, 8376 Leknes
Bankgiro 4550.19.02113
Tlf.: 76 05 43 70 - Fax: 76 05 43 79
Mob. 95 88 82 50
Org.nr. 971 396 679
E-post: post@lofotradet.no
Internettadr. lofotradet.no

Leknes 01.03.12

Miljøvernminister Erik Solheim

Verdensarvsøknad for Lofoten – anmodning om møte om prosessen videre

Lofotrådets politiske ledelse er opptatt av hvordan den konstruktive dialogen mellom Miljøvernministeren og Lofotrådet fra møtet 23. mai 2011 kan følges opp og vil derfor be om et møte med Miljøvernministeren. Etter vår vurdering var det der konsensus om gode forslag som kan inngå i den videre prosess for å forberede regionens verdensarvsøknad. Vi er i tillegg opptatt av å drøfte hvordan innspill fra Lofotrådet til verdensarvprosessen kan bli realisert. Miljøverndepartementets brev til Lofotrådet av 23. februar 2012 bidrar også til klarhet om videreføringen av nominasjonsprosessen. Dette ser vi behov for å få avklart.

Med vennlig hilsen
Lofotrådet

Lillian Rasmussen
leder

Vedlegg 2
saku 23

Lofotrådet
Postboks 406
8376 Leknes

19.08.2013

Deres ref

Vår ref

Dato

15 AUG 2013

Lofoten som verdsarv

Jeg viser til kontakt om verdsarvprosessen.

Lofotrådet fattet 9. juni 2012 vedtak om å gjenoppta prosessen med nominasjon av Lofoten til verdensarvlisten. Lofotrådet har knyttet en rekke klare forutsetninger til vedtaket om å gjenoppta nominasjonsprosessen, blant annet at et sett forutsetninger knyttet til forvaltningen av verdensarvverdiene og videre utvikling av området besvares.

I brev fra tidligere miljøvern- og utviklingsminister Erik Solheim av 7. juni og 14. juni 2011 er disse forutsetningene kommentert. Som det fremgår av brevene er temaene av ulik karakter og det er ikke alle det er mulige å gi eksakte svar på.

Flere av forutsetningene gjelder mer eller mindre direkte konsekvenser av en verdensarvstatus og som uansett vil bli utredet i nominasjonsprosessen. Dette vil skje som del av utredning av Lofotenområdet opp mot konvensjonens kriterier om fremstående universell verdi og gjennom utkast til forvaltningsplan som skal ligge ved en nominasjon. På den andre siden omfatter noen av de forutsetningene Lofotrådet har tatt inn i sitt vedtak forhold som ligger utenfor det som er naturlig å utrede i denne forbindelse, eksempelvis samferdsels- og fiskeripolitiske spørsmål. Se departementets sine umiddelbare kommentarer til de forskjellige forutsetningene i eget vedlegg.

Når det gjelder spørsmålet om ringvirkninger av en verdensarvstatus, viser erfaringer at en verdensarvstatus kan ha positiv effekt blant annet for reiseliv og næringsutvikling knyttet til dette. Samtidig kan en utvikling med økt turisme føre til større press og

slitasje og innebære utfordringer med å sikre verdensarvverdiene. Det er gjennomført lite systematisk forskning om disse temaene. For å imøtekomme blant annet Lofotrådet er tematikken behandlet i den kunnskapsinnhenting som er under gjennomføring i forbindelse med den oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten som nå pågår. Kunnskapsinnhenting dekker et bredt spekter av næringer og problemstillinger og skal synliggjøre potensialet for verdiskapingen i næringene hver for seg og samlet. Kunnskapsinnhenting omfatter sektoranalyser som reiseliv, fiskeri, havbruk og nye næringer i tillegg til tverrgående utredninger som utvikling av attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner. Målet med kunnskapsinnhenting er å synliggjøre mulighetene for økt bærekraftig verdiskaping i en ressursrik region og å tegne et kunnskapsbasert framtidsbilde av Nord-Norge. Ringvirkninger av en eventuell verdensarvstatus har vært et eget tema i den tverrgående utredningen *Kulturminner og verdiskaping i Nord-Norge*.

Sluttrapport for denne utredningen foreligger nå. Resultatene fra de øvrige utredningene vil også være relevante for Lofotrådets spørsmål, både hver for seg og samlet sett. Sammenstilling og høring av resultatene vil skje til høsten og slutføring av hele prosjektet ved årsskiftet. Det skal utarbeides en regionaløkonomisk modell for samlet verdiskaping, videre skal de faglige utredningene kompletteres med kreative framtidsbilder for Nord-Norge i 2030.

Utredningene finnes her

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/nhd/tema/reiselivsnaring/prosjekt-for-kunnskapsinnhenting-om-verd.html?id=676814>.

Utredningen *Kulturminner og verdiskaping i Nord-Norge* inneholder blant annet en gjennomgang av eksisterende studier på feltet. Det er gjort en særskilt gjennomgang av nordiske forskningsbidrag som vektlegger erfaringer fra verdensarvsteder. Her er det særlig lagt vekt på å identifisere i hvilken grad verdensarvstatus kan ha positive eller negative effekter for verdiskaping, med særlig vekt på forholdet mellom verdensarv og utvikling av reiseliv og opplevelser. Det fremgår her at litteraturen gir interessante eksempler på hvordan vernestatus i seg selv har attraksjonskraft overfor besøkende. Studier fra verdensarvområdene Vegaøyen og Falun, Sverige, viser at lokalbefolkningen i stor grad støtter opp om verdensarven som utviklingsressurs.

For øvrig viser utredningen at det i Lofoten er en uttrykt bekymring for at verdensarvstatusen kan begrense framtidige utviklingsmuligheter. Dette kan både forklare med at man lokalt opplever mangel på informasjon om slike forhold og at nominasjonsprosessen ikke har vært godt nok lokalt forankret. Dette er problemstillinger som det vil bli tatt tak i ved en eventuell gjenopptakelse av nominasjonsprosessen.

Jeg viser videre til den nye kulturminnemeldingen, *Framtid med fotfeste* (Meld. St. 35 (2012-2013) Melding til Stortinget. *Framtid med fotfeste. Kulturminnepolitikken*)

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-35>

20122013/0001701-727421 som har et eget kapittel om verdensarven, med ambisiøse mål for forvaltningen av verdensarven.

Som det fremkommer av mitt brev er det ikke mulig å gi helt presise svar på hvilke konsekvenser en mulig verdensarvstatus vil kunne få for Lofoten. Det er viktig at kommunene selv nedfeller visjoner og mål for en mulig verdensarv i sine plandokumenter og forankrer dette i kommunenes arealplanlegging. Det er en forutsetning at kommunene har integrert slike målsettinger i sine plan- og styringsdokumenter før et eventuelt søknadsdokumentet ferdigstilles.

Kunnskap om det å leve med en verdensarvstatus er det andre verdensarvområder som best besitter. Jeg vil råde Lofotrådet til å søke rådgiving og dra nytte av erfaringer fra både norske og nordiske verdensarvområder og også andre verdensarvområder med relevante sammenligningsgrunnlag. For de norske og nordiske verdensarvområdene vil organisasjonen Norges verdensarv være naturlig kontaktpunkt <http://www.norgesverdensarv.no/>.

For andre lands verdensarvområder vil Miljøverndepartementet kunne bidra med forslag og kontaktpersoner.

Det er en forutsetning for en verdensarvnominasjon at den er lokalt forankret. Det vil ikke være aktuelt for Miljøverndepartementet å arbeide for å ta opp igjen nominasjonsarbeidet uten at Lofotrådet gir sin positive tilslutning til initiativet. Den lokale forankringen og Lofotrådets holdning blir et viktig grunnlag i regjeringens vurdering av en mulig gjenopptakelse av nominasjonsprosessen. Selv om det ikke er mulig for meg å gi eksakte svar på de avklaringer Lofotrådet ønsker, håper jeg at det som fremkommer av dette brevet gir grunnlag for Lofotrådet til å gi sin tilslutning til en eventuell gjenopptakelse av prosessen og ser frem til et positivt samarbeid om å ferdigstille nominasjon av Lofoten.

Med hilsen

Bård Vegar Solhjell

Vedlegg 1

Vedlegg

Miljøverndepartementets merknader til Lofotrådets forutsetninger, jf Lofotrådets vedtak av 9. juni 2011.

Lofotrådets forutsetninger	Miljøverndepartementets merknader
<p>Krav til egen utredning/kunnskapsinnhenting om Lofoten som verdensarv</p>	<p>Dette er iverksatt gjennom kunnskapsinnhenting som knyttet til den oppdaterte forvaltningsplanen for Barenshavet-Lofoten. Utredningen <i>kulturminner og verdiskaping i Nord-Norge</i> og de øvrige utredningene vil samlet og hver for seg gi relevant informasjon men vil ikke gi fullstendige svar. Sluttrapporter foreligger ila første halvår 2013. Sammenstilling vil skje ila høsten og slutføring ved årsskiftet 2013/2014.</p>
<p>Volumøkning i besøk som følge av verdensarvstatus og hvordan sikre regional utvikling og verdiskaping som følge av dette</p>	<p>Det er ikke naturlig å utrede dette i en nominasjonsprosess. Empiri ift besøkstill eksisterer, men varierer fra sted til sted.</p>
<p>Krav til samferdsel/infrastruktur som følge av økt belastning.</p>	<p>Det er ikke relevant å besvare dette som ledd av nominasjonsprosess. Dette er problemstillinger kommunene må håndtere uavhengig av en mulig verdensarvstatus.</p>
<p>Beredskap som følge av økt petroleumsvirksomhet sør/nord for Lofoten.</p>	<p>Tilsvarende som over.</p>
<p>Konsekvenser av økt turistvolum – hvordan motvirke naturslitasje.</p>	<p>Behandles i forvaltningsplanen som skal ligge ved en eventuell verdensarvnominasjon.</p>
<p>Mulige begrensinger i næringsutvikling pga verdensarv.</p>	<p>Nominasjonsprosessen gir generelle prinsipper for forvaltning av natur- og kulturarven og vil kunne si noe generelt om næringsutvikling. Må vurderes fra sak til sak.</p>
<p>Tålegrenser ift petroleumaktivitet og annen energisatsing, vindkraft/tidevannskraft.</p>	<p>Tilsvarende som over.</p>
<p>Hvordan kan regionen rustes til å forvalte verdensarven, ressurser, organisatoriske</p>	<p>Se kulturminnemeldingen (Framtid med fotfeste (Meld. St. 35 (2012-2013) Melding</p>

og institusjonelle løsninger.	til Stortinget. Framtid med fotfeste. Kulturminnepolitikken), kap 4.8 <i>Verdensarv</i> . For øvrig avhengig av kommunenes prioriteringer.
Muligheter for å få etablert løsninger for forskningsinnsats og frembringelse av ny kunnskap innen verdensarvteamene i et langsiktig perspektiv. Etablere dokumentasjons- og forskningssenter i regionen.	Det fremgår av kulturminnemeldingen at det er ønskelig med mer forskning og utvikling relevant for arbeidet med å sikre, verne og formidle verdensarvverdiene, både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, se <i>kap 4.8.5 Utdanning, formidling og kompetanse</i> . Hvordan dette kan skje vil Miljøverndepartementet måtte komme tilbake til.
Hvordan tilpasse fiskeripolitiske rammevilkår/virkemidler slik at kriterier for verdensarv knyttet til tradisjonelt fiskeri kan opprettholdes.	De spørsmål som er direkte relevante for en verdensarvstatus og knytter seg til konvensjonens kriterier vil bli ivaretatt i nominasjonsprosessen. Rammevilkår og virkemidler generelt er ikke relevant å utrede i nominasjonsprosessen.
Behov for samordning mellom de ulike berørte departementer/myndigheter og Lofoten i verdensarvprosessen.	Vil bli ivaretatt gjennom høring av berørte parter. Se for øvrig kulturminnemeldingen <i>kap 4.8 Verdensarv, underkapittel 4.8.2 Organisering, aktører, samarbeid</i> om bla tydeliggjøring av sektoransvar og koordinering av den statlige politikken for verdensarven.

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Lofotrådet
Kjell Furu
8376 LEKNES

Deres ref

Vår ref

Dato

13/1122

10.10.2013

Spørsmål om Lofoten som verdensarv - Landbruksnæringen

Vi viser til din e-post datert 2.10.13.

I forbindelse med at det vurderes å søke nominasjon om verdensarvstatus i Lofoten, vil Lofotrådet diskutere saken i det kommende møte. Du ber Landbruks- og mat departementet gjøre rede for hvilke erfaringer departementet har når det gjelder slik vernestatus.

Du etterspør fem gode grunner for å søke nominasjon og fem gode grunner mot å søke nominasjon/mot å bli utnevnt til verdensarv. Spørsmålet om nominasjon er under behandling og dette betyr at Landbruks- og matdepartementet ikke kan besvare dine konkrete spørsmål. Likevel kan departementet redegjøre for dagens landbrukspolitikk i de allerede utnevnte områdene.

Landbruks- og matdepartementet har gjennom virkemidler over jordbruksavtalen lagt til rette for at landbruket skal kunne bidra til å opprettholde viktige samfunnsverdier, også i verdensarvområder. Dette skjer gjennom de generelle virkemidlene som støtter opp under landbruksproduksjonen i hele landet, men også gjennom de spesielle midlene rettet mot regionale og lokale utfordringer. Regionale bygdeutviklingsprogrammer, der næringsutvikling, miljøhensyn og klimaspørsmål inngår som tema, er utformet av stat og næring via fylkesmannen. Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler) er midler som kommunen prioriterer i samarbeid med næringa om tiltak på lokalt nivå og som rettes mot viktige miljøverdier og utviklingsmuligheter lokalt, og kan også nyttes i verdensarvområder. For noen verdensarvområder er det over jordbruksavtalen dessuten satt inn ekstra midler til skjøtsel av jordbrukslandskapet. Dette gjelder Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyen.

Landbruks- og matdepartementet mener at verdensarvstatus kan bidra til å øke

Postadresse
Postboks 8007 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Besøksadresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling for skog- og
ressurspolitikk

Saksbehandler
Bente Lise Dagenborg
22 24 93 91

oppmerksomheten rettet mot landbruksaktivitet og landskapsverdier som grunnlag for regional og lokal næringsutvikling, og de regionale bygdeutviklingsprogrammene kan støtte opp om dette gjennom ulike tiltak som prioriteres regionalt. Det samme gjelder kommunenes tildeling av SMIL-midler. Samtidig mener Landbruks- og matdepartementet at virkemidler i de aktuelle områdene også kan inngå i en større tverrsektoriell sammenheng. Med dette mener vi at landbruksvirkemidler og andre sektors virkemidler, f.eks miljøvernforvaltningens og fylkeskommunens samt næringslivets satsinger, kan ses i en sammenheng for å gi større effekt på samfunnsutviklingen. Eksempel på dette samspillet er at landskapsforvaltning, lokal matproduksjon, samferdsel og reiseliv og kommunenes tilrettelegging og planlegging ses i en sammenheng.

Landbruks- og matdepartementet anbefaler deg å innhente erfaringer hos fylkesmenn/fylkeskommuner, kommuner og næringsaktører i allerede utnevnte verdensarvområder for å få svar på de konkrete spørsmålene du stiller.

Med hilsen

Pål Vidar Sollie (e.f.)
ekspedisjonssjef

Geir Dalholt
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Miljøverndepartementet

LOFOTRÅDSMØTE 04/13

16. oktober 2013 kl 1000 Kinoen, Sørvågen, Moskenes

Sak 47/13 Verdensarv - Nominasjonsprosess

Lofotrådet har tidligere behandlet søknad om nominasjon av Lofoten for å oppnå status som Verdensarvsted. Det vises også til brev fra Miljøvernminister Bård Vegard Solhjell, 15.8.2013, samt tidligere saksutredninger og behandling i Lofotrådet (vedlegg).

Hvordan blir man oppført på listen? (Fra Norges Verdensarv, 7361 Røros)

Å komme inn på verdensarvlisten er en lang og omstendelig prosess. Som regel starter en slik prosess på kommuneplan, hvor noen synes at våre fantastiske natur eller kulturområder så absolutt må bli verdensarv. En unison oppslutning fra lokalsamfunnet er en forutsetning for å fremme en søknad. Det er de enkelte lands regjeringer som nominerer kandidater til verdensarvlisten. For å avgjøre om stedet innehar de enestående universelle verdiene, innkalles internasjonale eksperter som foretar en evaluering av stedet på bakgrunn av sin kunnskap om tilsvarende steder i verden. Det er den rådgivende organisasjonen ICOMOS som foretar en slik evaluering. Når dette steget er passert, og alle dokumentene som skal følge en søknad er på plass, oversendes den store bunken til World Heritage Centre/ Verdensarvsenteret i Paris, som legger søknaden frem for World Heritage Comitee/Verdensarkomiteen. Komiteen har et årlig møte, hvor de behandler nye søkersteder og voterer over hvorvidt et sted skal bli verdensarv eller ikke.

Spørsmål nylig sendt aktuelle departementer og aktører innen verdensarv i Norge:

Hva er positivt/negativt med Verdensarvstatus?

Det er lenge vurdert om Lofoten skulle søke nominasjon til verdensarvstatus. Lofotrådet skal diskutere saken i kommende møte, og vi forbereder sak om dette nå. Trenger hjelp til dette.

Spørsmål er derfor:

5 gode grunner for å søke nominasjon som verdensarv sted?

5 gode grunner til ikke – hverken å søke nominasjon eller bli utnevnt til verdensarv sted?

Andre erfaringer vi bør ha med i våre samtaler/diskusjoner?

Tilbakemeldinger:

Lasse Bjørkhaug, Stiftelsen Bryggen

Mot:

Europa og Vesten er overrepresentert på verdensarvlisten.

Norge bør være tilbakeholden med å lansere flere steder på listen -det hindrer (kanskje) andre i å nå frem med sine nominasjoner, fortrinnsvis fra verdensdeler som er under-representert

Verdensarvstatus vil bringe vernemyndigheter sterkere inn i beslutningstakingen - noen frykter selvsagt det.

Så noen for:

Vår Herres leding av torsken inn i Vestfjorden og Lofoten er en viktig kjerne i dannelsen av nasjonen Norge. At dette fisket har pågått i "uminnelige" tider er en tradisjon og kulturarv uten sidestykke i Norge.

Som naturområde og sammen med sine kulturminner har Lofoten helt spesielle kvaliteter som kan forsvares i en nominasjon.

Eksport av tørrfisk har knyttet nasjonen sammen og knyttet bånd mot Europa og senere andre verdensdeler. Få produkter har en så spesiell historie og tradisjon som dette produktet.

Men den viktigste faktor i dette - men også den vanskeligste - er å formidle disse verdiene og å anerkjenne betydningen av dette. Hvis ikke styrende krefter i Lofoten verdsetter disse verdiene og vil kjempe for de, så er nok dagens situasjon at andre neppe vil "tvinge" statusen på kandidaten. Historien fra Odda kan her være en tankevekker.

Lykke til med å verne Lofotens natur og kulturverdier!

*Vennlig hilsen Lasse Bjørkhaug,
Stiftelsen Bryggen*

Vega:

Rita Johansen, leder av Norges verdensarv

Hei, jeg slutter meg til innspillene fra Lasse Bjørkhaug for og mot. Jeg tror heller ikke det er noe stort poeng i å arbeide med å få verdensarvstatus, hvis det ikke er en driv for å få det til - både hos politikere og lokalsamfunn. Forskningserfaringene som er gjort av bl.a. Rebanks Consulting på oppdrag av UNESCO, viser at det er lokalsamfunnene som vil ha verdensarvstatus og som arbeider aktivt med å bruke statusen for å skape en positiv utvikling, som får effekt av å være et UNESCO-sted. De andre stedene får ikke samme effekt. Også verdensarvkoordinator Herdis Hølleland i Vestfold som har tatt en doktorgrad på verdensarvstatus, dokumenterer mye av det samme, hvis jeg har forstått henne rett. Nå skal det være en konferanse på Universitetet i Oslo i november som tar for seg innvirkningen av verdensarv i en global kontekst: <http://www.uio.no/forskning/tverrfak/kultrans/aktuelt/konferanser/world-heritage/program/index.html> Det blir sikkert presentert mye interessant stoff der - både for og mot. For Vega har verdensarvstatusen bidratt til både sosial, kulturell, miljømessig og økonomisk verdiskaping gjennom at vi har fått styrket dunværstradisjonen, får tatt vare på større deler av kulturlandskapet og bygningsarven i Vegaøyen, fått en seksdobling i antall besøkende og har store lokale ringvirkninger av reiselivet som dermed styrker lokalt næringsliv. Vi har også mange identitetsskapende prosjekt med barn og unge, har fått kompetansearbeidsplasser lokalt mm. For Vega har statusen vært svært positiv. Det vil ordfører Andre Møller gi en mer grundig innføring i når han kommer og har sin presentasjon. Jeg forstår det som at han skal være med på møtet? mvh Rita

Fra Miljøverndepartementet har vi 8. oktober mottatt følgende e-post:

Vi viser til e-post av 2. oktober 2013.

Miljøverndepartementet viser til dialog om verdensarvprosessen og senest miljøvernminister Bård Vegar Solhjells brev av 15. august 2013 til Lofotrådet.

Norge er som statspart til verdensarvkonvensjonen forpliktet til å identifisere kultur- og naturarv på eget territorium med potensiell verdensarvverdi. Videre er vi forpliktet til å videreføre denne verdensarven for framtidige generasjoner gjennom å verne og bevare den. For Lofotens vedkommende er det tradisjonene knyttet til Lofotfisket, framstillingen av tørrfisk, det levende og aktive kystkulturlandskapet, naturskjønnheten og naturfenomenene samt arter og det marine økosystemet som er de kvalitetene Miljødirektoratet og Riksantikvarene mener kan ha "framstående universell verdi". Det er dette som ligger til grunn for at Norge har ført Lofoten opp på Norges tentative liste til Unescos verdensarvkonvensjon (oversikt over kultur- og naturarv på vårt territorium som vi har til hensikt å nominere til verdensarvlista de nærmeste fem til ti år), og opprinnelig startet opp en prosess med sikte på å nominere Lofoten til verdensarvlisten. Det er derfor ikke naturlig at Miljøverndepartementet besvarer Lofotrådets spørsmål om hensyn for og i mot å fremme en verdensarvnominasjon.

Til spørsmålet om muligheter for næringsvirksomhet må dette vurderes fra sak til sak. Det følger ingen nye restriksjoner av en verdensarvstatus utover det som følger av kulturminneloven, naturmangfoldsloven eller plan- og bygningsloven og vedtak fattet i medhold av disse. En verdensarvstatus forutsetter imidlertid beste praksis forvaltning i et langsiktig perspektiv. For øvrig viser vi til det som fremgår av ovennevnte brev av 15. august 2013.

Miljøverndepartementet avventer nå tilbakemelding fra Lofotrådet på brevet av 15. august 2013. Hvordan arbeidet tas videre vil igjen være avhengig av hvordan den nye regjering vurderer saken når den tiltrer.

Med hilsen Siri Kloster, Seniorrådgiver, Avdeling for kulturminneforvaltning, Miljøverndepartementet

Nærings- og handelsdepartementet skriver i e-post 8. oktober:

Takk for din henvendelse til NHD angående verdensarvstatus.

NHD kan ikke gi deg argumentasjon verken for eller imot å søke nominasjon til verdensarvsted, det er dere selv som må vurdere eventuelle fordeler og ulemper ved slik status.

NHD har ikke samlet erfaringer med tanke på næringsvirksomhet i verdensarvområder. Slik informasjon kan best fås ved å henvende seg til næringsorganisasjoner eller til relevante aktører i områder som i en tid har hatt verdensarvstatus.

Det er Miljøverndepartementet som har fagansvar for nominasjon av områder til verdensarvstatus, og vi vil anbefale dere å ta kontakt med Miljøverndepartementet når det gjelder spørsmål om nominasjon av Lofoten som verdensarvsted.

Kirsti Aulstad Sogn, Seniorrådgiver, Nærings- og handelsdepartementet

Lokale verdivalg (fra brosjyren: Verdensarvutredning i Lofoten, muligheter og utfordringer)

En verdensarvstatus innebærer ikke en ny form for vern, men gir et ekstra kvalitetsstempel til området og en eksklusiv internasjonal status. Dette betyr at kommunene må foreta lokale verdivalg innen fremtidig areal- og ressursbruk, for eksempel gjennom arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel. Vi må unngå en utvikling som ødelegger de fantastiske natur- og kulturverdiene i Lofoten, og vi må ha en forvaltningsplan som viser hvordan vi vil ta vare på arven.

Sentrale vedtak og brev i Lofotrådet:

Eget vedlegg

Sak 29/10 «Lofoten krever konsekvensutredning av verdensarv»

Sak 13/11 «Verdensarv – oppfølging av prosess»

Sak 23/11 «Møte med Miljøvernministeren om verdensarv»
Underlag: Arbeidsnotat 16. mai 2011

Brev 07.06.11 fra Miljøvernministeren «Verdensarv»

Sak 59/11 «Oppfølging – Verdensarvsøknad for Lofoten»
Dokumentet omfatter sak 32/11 og sak 48/11

Brev fra Miljøverndepartementet 23. februar 2012 om «Oppfølging
- Verdensarvsøknad»

Sak 40/12 «Ny verdensarvpolitikk»

Høringsuttalelse fra Lofotrådet til ny helhetlig verdensarvpolitikk

Brev 10. september 2012 «Verdensarvsøknad for Lofoten
- anmodning om møte om prosessen videre»

Oppsummering

Vedtak 9. juni 2011:

1. Konklusjon
Lofotrådet vedtar at søknadsprosess verdensarv Lofoten gjenopptas
2. Lofotrådet krever at rådets avklarende forutsetninger overfor Miljøverndepartementet, vedtatt og overlevert Miljøvernministeren i Lofotrådsmøte 23.05.11 etterkommes.
3. Lofotrådet ber om at det opprettes engasjement som tilknyttes regionrådets sekretariat og som finansieres av Miljøverndepartementet eller Direktoratet for naturforvaltning
4. Lofotrådet forutsetter å bli representert i et tverretatlig samarbeidsforum for realisering av verdensarv Lofoten
5. Lofotrådets arbeidsutvalg bes forberede engasjementsomfang og intern prosess i Lofoten

Vedtak 7. september 2011:

Lofotrådet drøftet flg. tema:

- Framdrift og tidsrammer for søknad om verdensarvstatus
- Å ha et helhetlig perspektiv på verdensarv, i sammenheng med kunnskapsinnhenting for oppfølging av St.meld.10 eller et mer avgrenset perspektiv
- Konsekvensutredning/-analyse
- Oppfølgingsinnsats i forhold til Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning
- Behov for å styrke sekretær- og prosjektkapasiteten regionalt i tilknytning til verdensarvprosjektet og behovet for videre arbeid med spørsmål som må avklares lokalt/i regionen

Brev 15.08. 2013 fra miljøvernminister Bård Vegard Solhjell gir noen svar på spørsmål/krav som ble stilt tidligere jfr. vedtak 9. juni 2011, samtidig spilles ballen til Lofotrådet.

Et av Lofotrådets hovedkrav har vært Konsekvensanalyse (egen utredning om Lofoten som verdensarv). Dette hevder Miljøvernministeren er dekket gjennom den kunnskapsinnhenting som er gjort i forhold til den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. Departementet skriver videre bl.a. «*Utredningen Kulturminner og verdiskaping i Nord-Norge og øvrige utredninger vil samlet og hver for seg gi relevant informasjon, men vil ikke gi fullstendige svar*»

Sekretariatet har ikke hatt kapasitet til å se nærmere på dette.

Omfanget av brev, vedtak og saksutredninger er stort. Det kreves økt kapasitet for å sette sammen informasjonen, systematisere dette og spesifikt foreslå hva Lofoten bør gjøre mht å fortsette nominasjonsprosessen for verdensarv. Dersom det ikke er sterk lokal støtte til tanken om Lofoten som verdensarv kan det tyde på at prosess og fremtidig eierskap til «arven» ikke har godt feste for å gi positive ringvirkninger.

Kommentarer fra andre på våre enkle spørsmål «for og imot» viser at solid lokal forankring er nødvendig for at både prosess og status som verdensarv skal bli en suksess.

For:

For Vega har verdensarvstatusen bidratt til både sosial, kulturell, miljømessig og økonomisk verdiskaping gjennom at vi har fått styrket dunværstradisjonen, får tatt vare på større deler av kulturlandskapet og bygningsarven i Vegaøyen, fått en seksdobling i antall besøkende og har store lokale ringvirkninger av reiselivet som dermed styrker lokalt næringsliv. Vi har også mange identitetsskapende prosjekt med barn og unge, har fått kompetansearbeidsplasser lokalt mm. For Vega har statusen vært svært positiv.

Mot:

Europa og Vesten er overrepresentert på verdensarvlisten.

Norge bør være tilbakeholden med å lansere flere steder på listen -det hindrer (kanskje) andre i å nå frem med sine nominasjoner, fortrinnsvis fra verdensdeler som er under-representert

Verdensarvstatus vil bringe vernemyndigheter sterkere inn i beslutningstakingen - noen frykter selvsagt det.

Men, den viktigste faktor i dette - men også den vanskeligste - er å formidle disse verdiene og å anerkjenne betydningen av dette. Hvis ikke styrende krefter i Lofoten verdsetter disse verdiene og vil kjempe for de, så er nok dagens situasjon at andre neppe vil "tvinge" statusen på kandidaten. Historien fra Odda kan her være en tankevekker.

Det ligger naturlig en forventning om at vedtak om verdensarvsted betyr «å forvalte arven og holde bildet av natur og infrastruktur slik det er i øyeblikket», mer enn å se samme område foredles og utvikles med ny næringsvirksomhet, ny bolig- og fritidsbebyggelse.

Dette kan være/bli konfliktfylt, og uten sterk forankring og vilje til forvaltning av verdensarven lokal vil en ikke lykkes med intensjonene.

Verdensarv som symbol tiltrekker mennesker og en kan vente økt besøk og et løft for lokalt reiseliv.

Dersom vern er et viktig motiv for verdensarv, er det mer nærliggende å unngå oppmerksomhet/listing og tiltrekke seg minst mulig oppmerksomhet for derved ha lite besøk.

Elementer som kan tale **for** at Lofoten bør søke nominasjon for verdensarvstatus er:

1. Potensiell vekstimpuls	- gjennom økt oppmerksomhet og større trafikk
2. Fordrer infrastrukturbygging	- må finansieres eksternt (staten?)
3. Finansiering følger med	- ikke sikkert?

4. Noe forskningsarbeid kan påregnes	- hvor har forskerne tilhold?
5. Kultur- og naturarv ivaretas	- «Lofoten image» styrkes

Mot:

1. Verdensarv oppfattes som mer vern.	- noen mener dette er et gode, lite vern i Lofoten.
2. Fordrer infrastrukturendringer	- rokker ved grunnideen?
3. Vil vi ha så mange/ den type turisme?	- økt slitasje?
4. Verdensarv fratrar lokal myndighet?	- demokratisk utfordring/selvbestemmelse?
5. Skepsis i befolkningen har	- lokalbefolkning må involveres mer?

Videre arbeid.

Arbeidet med saken viser at prosess, muligheter og konsekvenser av å bli et verdensarvsted er meget omfattende. En videre prosess med å søke nominasjon til verdensarvsted betinger mer konsekvensutredning/-analyse. Lofoten har fagmiljø som kan gjøre dette arbeidet.

Forslag til vedtak: Lofotrådet har gjennom år deltatt i prosess med sikte på å avklare om en skal søke nominasjon som verdensarvsted. Forutsetning for å fortsette prosess med å søke nominasjon til verdensarv er:

- 1) Offentlig full-finansiering av rapport/analyse av hva verdensarvstatus vil bety for de deler av Lofoten – inkl. næringsaktører - som eventuelt omfattes av verdensarvstatus.
- 2) Etablering og finansiering av forskningsbase/-stasjon for oppfølging av samfunn, næringsliv, biologi/botanikk og matproduksjon i verdensarvområdet – med sikte på økt kunnskap om forvaltning og drift av robuste samfunn i regionen.
- 3) Etablering og drift av infrastruktur som tilrettelegger for å håndtere økt turisme/trafikk i verdensarvområdet, uten mer slitasje/forbruk av de verdiene som inngår i verdensarvstedet.

Sak 47/13 Verdensarv - Nominasjonsprosess

Vedtak: 1. Sekretariatet i Lofotrådet- sammen med adm. i noen kommuner - utarbeider et felles saksfremlegg om Verdensarv for alle kommunene i Lofoten.

2. Saken oversendes kommunene for behandling i februar 2014, og tas deretter opp i Lofotrådet når nytt mandat fra kommunene foreligger.